

4T D'ESO · FOPP4 · UNITAT 6

Comunicar-se i cooperar

Elements de la comunicació, assertivitat, missatges escrits, reciprocitat i dilema del presoner, equips de treball i conflictes

6

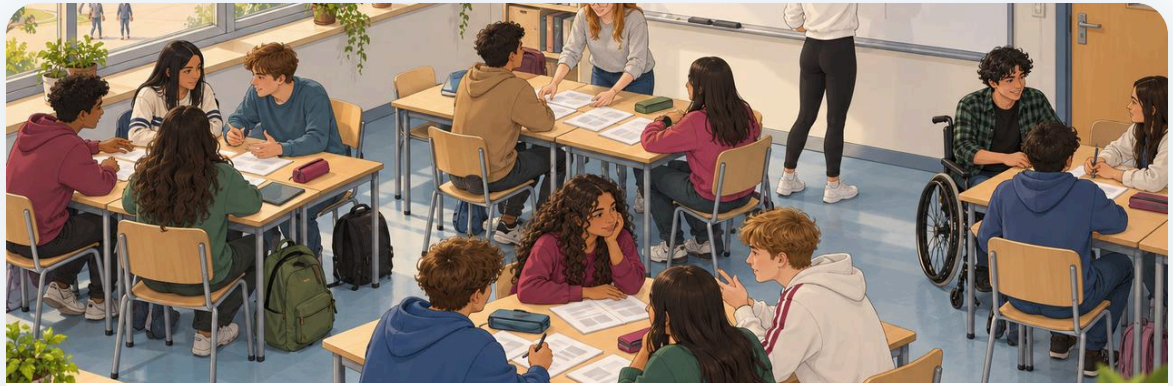
PER COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

- Explicar els elements de la comunicació i per què sorgeixen els malentesos.
- Distingir els estils passiu, agressiu i assertiu i parlar en primera persona.
- Triar el canal, el registre i el to dels missatges escrits, i revisar el que signes si has fet servir IA.
- Explicar la reciprocitat i el polissó amb el dilema del presoner repetit.
- Organitzar un equip amb objectiu, rols, repartiment, calendari i registre.
- Distingir posicions i interessos en un conflicte i reparar un missatge.
- Elaborar en equip un dossier cooperatiu i revisar pel teu compte els teus missatges.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

És març a 4t B de l'Institut Ribera Nord. La Martina coordina la jornada d'acollida de l'alumnat de 6è d'una escola del barri, però hi ha tasques que ningú no ha triat. En Dani té una eina que «millora el to» d'un text amb un clic. N'hi ha prou que un missatge estigui ben escrit perquè els altres vulguin col·laborar?

❓ Què sol faltar quan un missatge escrit s'entén al revés: informació, to, context? No cal que expliquis cap cas.

❓ En un treball en grup, què es pot fer si algú no fa la seva part? Escriu-ne dues opcions.

❓ Enviaries amb el teu nom un missatge reescrit per una eina sense llegir-lo sencer? Per què?

MAPA DE LA UNIDAD

Lo que vamos a ver

- **6.1** Comunicar: més que enviar un missatge
- **6.2** Assertivitat i habilitats socials
- **6.3** Missatges escrits i digitals
- **6.4** Cooperar i repartir: la reciprocitat
- **6.5** Organitzar el treball en equip
- **6.6** Conflictes: entendre'ls i resoldre'ls

Els elements de la comunicació

Emissor

Qui produeix el missatge.

Receptor

Qui el rep i l'interpreta.

Missatge i codi

El que es transmet i la llengua o els gestos compartits.

Canal

La veu, un paper, una trucada o un grup de missatgeria.

Context

El lloc, el moment i la relació entre les persones.

Soroll i retroalimentació

El que dificulta l'arribada i la resposta que ho comprova.

CLAVE

Comunicar és **compartir significats** i comprovar com s'ha entès el missatge.

El «després» d'en Hugo

«Després ho miro»

La Lucía pregunta si ha mirat ja la seva part del treball d'Història.

1. **La Lucía entén.** «Aquesta tarda»: espera la part pel vespre.
2. **En Hugo pensava.** En el diumenge, després del bar.
3. **Com s'hauria evitat.** Amb una data («El diumenge a les vuit») o amb una pregunta («El després és avui?»).

✔ **Cap dels dos no ha mentit: el soroll és semàntic. L'emissor concreta i el receptor comprova.**

Tres estils de comunicació

ESTIL	QUÈ FA	EFECTE
Passiu	No diu el que pensa ni el que necessita; cedeix	Acumula malestar i els altres no saben què li passa
Agressiu	Imposa, ataca, culpa o amenaça	Fa mal a la relació i provoca respostes defensives
Assertiu	Diu amb claredat el que pensa, sent i necessita, i respecta l'altre	Cuida la relació i la petició

CLAVE

Els estils són **conductes, no persones**: es poden canviar.

Un missatge en primera persona

1

Fet

«La part d'en Dani havia d'estar ahir.»

→

2

Efecte

«Em preocupa arribar tard.»

→

3

Petició

«Pots enviar-la avui abans de les vuit?»

CLAVE

Un retret en segona persona, com «tu sempre arribes tard», **acusa**, i qui el rep es defensa.

El dilema del presoner

	L'ALTRA PERSONA COOPERA	L'ALTRA PERSONA NO COOPERA
Tu cooperes	3 punts cadascuna	0 per a tu · 5 per a l'altra
Tu no cooperes	5 per a tu · 0 per a l'altra	1 punt cadascuna

CLAVE

A cadascuna li convé no cooperar, però si totes dues ho fan acaben amb **1 punt en lloc de 3**.

Una ronda de punts de temps

Posen 10, 6, 4 i 0 punts

Els punts del projecte comú es multipliquen per 2 i es reparteixen a parts iguals entre els quatre.

1. **Primera ronda.** 20 punts es converteixen en 40: 10 per a cadascú. Qui en va posar 10 acaba amb 10; qui no en va posar cap, amb 20. El grup suma 60.
2. **Regla.** «Proposem posar-ne 8 cadascú»: 32 es converteixen en 64, és a dir, 16 per a cadascú.
3. **Segona ronda.** Cadascú acaba amb 16 + 2 = 18. El grup passa de 60 a 72, però qui no en va posar cap baixa de 20 a 18.

✔️ **Cooperar millora el grup, no tothom en cada ronda: per això la temptació continua.**

Organitzar un equip

1. **Objectiu**
   Què, per a qui i per a quan.
2. **Rols**
   Coordinar, registrar, revisar missatges.
3. **Repartiment**
   Tasques petites amb responsable i data.
4. **Calendari**
   Fites i dependències, amb marge.
5. **Registre**
   Què ha fet cada persona, quan i amb quina evidència.

CLAVE

Els acords de l'equip s'escriuen amb una **data per revisar-los**: són revisables, no lleis.

🙋 PREGUNTA PER A LA CLASSE

Al laboratori de punts de temps, tots quatre posen 5 punts. Quants punts acaba tenint cada persona?

A 15 punts

B 10 punts

C 20 punts

✔️ Al projecte van 20 punts, que es converteixen en 40: 10 per a cadascú, més els 5 que s'ha guardat. Total, 15 punts.

REPASO

Idees clau

- **Comunicar.** Emissor, receptor, canal i context, soroll i resposta, verbal, no verbal i paraverbal, escolta activa i paràfrasi.
- **Assertivitat.** Passiu, agressiu i assertiu, missatge en primera persona, demanar, rebutjar, discrepar, empatia.
- **Missatges digitals.** Canal, registre i to, grups, empremta i ús o abús, text amb ia: signa qui envia.
- **Cooperar.** Reciprocitat, confiança, polissó, dilema del presoner, jocs repetits.
- **Equip i conflicte.** Objectiu, rols, repartiment, registre de contribució, posicions i interessos, negociar, mediar, reparar.

PER ACABAR

Per pensar

1 Pensa en un missatge teu que es va entendre al revés: què hi faltava, i com l'hauries escrit amb el fet, l'efecte i una petició concreta?

2 Si una eina et reescriu un missatge i el signes, de què ets responsable? Quines tres coses revisaries abans d'enviar-lo?

3 En un treball en grup, què fa que cooperar surti a compte i què porta a pensar «ja ho faran altres»? Quin acord escriuries?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has après.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratis a **josesande.com**